

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

OSTRAVA

Inspekční zpráva

**Základní škola
Havířov-Město, ul. Na Nábřeží 49/1374, okres Karviná**

ul. Na Nábřeží 49/1374, 736 01 Havířov-Město

Identifikátor školy: 600 136 001

Zřizovatel: Statutární město Havířov, Svornosti 2, 736 01 Havířov-Město

Okresní úřad Karviná, referát školství, Zakladatelská 974, 735 06 Karviná-Nové Město

Termín konání orientační inspekce: 6. – 9. únor 2001

Čj.	143 45/01-5096
Signatura	on3cu122

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Havířov-Město, ul. Na Nábřeží je ve školním roce 2000/2001 plně organizovaná, má 26 tříd a 585 žáků, s průměrnou naplněností 22,5 žáků na třídu. Dochází sem 15 dětí cizinců z Pobytového střediska pro uprchlíky Azylového zařízení Ministerstva vnitra ČR, 52 dětí s diagnostikovanými specifickými poruchami učení.

Škola je příspěvkovou organizací, je v ní zaměstnáno 32 pedagogů a 10 provozních zaměstnanců. Škola se nachází v nejstarší zástavbě Havířova, výstavná a rozlehlá budova původně sloužila dvěma školám. Stáří budovy se projevuje především v nutnosti dalších rozsáhlých vnějších i vnitřních oprav. V mnohých částech již renovace proběhla, další prostory na úpravy, modernizaci a dovybavení novým nábytkem teprve čekají, a to především učebny 2. stupně. Školní družina, která je součástí školy, se nachází v téže budově, stejně jako školní jídelna, kterou však zřizuje obec. V bezprostředním sousedství budovy je rozsáhlé a vybavené hřiště, pro sport a tělovýchovu ho využívá škola a školní družina.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Český jazyk ve 4. a 5. třídách

Byly navštíveny hodiny českého jazyka tak, aby byli hospitováni všichni vyučující ve 4. a 5. třídách.

Týdenní hodinové dotace českého jazyka byly stanoveny v nejnižších hodnotách a korespondovaly s učebním plánem vzdělávacího programu Obecná škola. Tematické plány byly vypracovány v souladu s učebními osnovami, jsou však neadresné vůči jednotlivým třídám v ročníku a jejich účinnost je jen v obecné rovině. V plánování, ani při následných hospitacích se neprojevila vnitřní diferenciacce, která by poukazovala na individuální práci a odlišnost vyučovacích postupů podle specifického složení kolektivů (např. začlenění žáků s SPU, dětí cizinců, žáků talentovaných či méně nadaných). Pro žáky s dysfunkcemi byly vytvořeny individuální učební plány, systém reedukací však není zaveden a neprojevila se ani zřetelnější individuální práce s těmito žáky.

Škola nabízí v oboru český jazyk jeden volitelný předmět – literární výchovu, kterou navštěvují všichni žáci v 9. třídách bez možnosti další alternativy. Nepovinné předměty nejsou nasazeny. Základní ukazatele v oblasti plánování a přípravy výuky českého jazyka jsou splněny. Kontinuita výuky předmětu v jednotlivých ročnících je zajištěna.

Navštívení učitelé, až na dvě vyučující, které nemají kvalifikaci, splňují požadavky odborné a pedagogické způsobilosti. Hodiny byly převážně hodnoceny jako průměrné nebo velmi dobré, jedna hodina byla pro vysokou míru tvořivosti a motivace hodnocena jako vynikající. Celková úroveň zhlédnutých hodin byla vyrovnaná, převažovalo hodnocení velmi dobře.

Hospitace potvrdily převážně velmi dobrou metodickou i odbornou připravenost učitelů založenou na zkušenosti, orientaci v problematice a v několika případech i na alternativních metodách. Problematika JČ na 1. stupni je řešena v rámci metodických sdružení pro jednotlivé ročníky. Projednávaná tematika jejich schůzek se týká především organizačních záležitostí, méně již obsahuje metodickou nebo výukovou náplň. Systém pravidelného prověřování znalostí žáků je vytvořen. Žákovské písemnosti procházejí kontrolou, hodnocením a následnými opravami.

Vybavenost učeben a dalších výukových prostorů školy je ve většině sledovaných tříd na standardní úrovni. Výuka probíhala v kmenových třídách, které poskytovaly dostatečné podmínky pro zvolené vyučovací metody a formy. Výuka předmětu je zajištěna učebnicemi a

pracovními sešity z řady Jinan. Učitelům je k dispozici běžná audiovizuální či didaktická technika, ani v jedné hodině však nebyla použita. Běžně se pracovalo na tabuli, do sešitů a pracovních sešitů.

Dělení tříd na skupiny není zavedeno. Po organizační stránce u vyučujících převládala zkušenost založená na převážně frontálním způsobu vedení výuky. V několika případech byli žáci rozděleni do dvojic nebo pracovních skupin a zaměstnání samostatnou prací. Byli vedeni k logickému odvozování a zdůvodňování. Výuka byla řízena srozumitelnými pokyny, sled a výběr informací byl vhodný a přiměřený náročnosti učiva. Učitelé sledovali během vyučovacího procesu především cíl výuky, který byl téměř ve všech třídách splněn. Ve většině hodin zbyl časový prostor na shrnutí učiva a na závěrečné hodnocení práce třídy. V hodinách byly použity tvořivé formy vyvozování, výkladu, zadávání individuálních úkolů. Pozornost se učitelé snažili zajišťovat především vstupními motivačními metodami, změnami činnosti. Velmi málo byly zařazovány relaxační chvílky, ani pracovní aktivity nebyly střídány tak, aby žáci alespoň měnili pracovní polohy. Učivo bylo interpretováno správně, příklady při uvádění učiva byly promyšlené a funkční. Grafická úroveň zápisů na tabuli, i vedení zápisů v žákovských sešitech byly na dobré úrovni. Žáci prokazovali aktivitu a snahu, projevíli dobré znalosti. Učitelé vedli žáky k vhodným pracovním návykům, při hodnocení žákovských výkonů vyjadřovali pozitivní postoje. Činnosti byly poměrně často spojeny s dílčí nebo shrnující klasifikací.

Žáci byli učiteli kontrolováni a opravováni, mohli si zpětně porovnat výsledky mezi sebou. Analýza chyb byla prováděna, žáci byli vedeni ke zdůvodňování správných tvarů. V respektování didaktických principů, až na zásadu individuálního přístupu k jednotlivým skupinám žákům, se neprojevily větší problémy.

Dohodnutá pravidla jednání byla žáky, tak učiteli přijata. Žáci měli možnost vyjádřit vlastní názor, ne vždy však byly připraveny podmínky pro jejich souvislý slovní projev a pro podnětnou interakci. Vyjadřování vyučujících, jejich pohotovost a jazyková správnost byla velmi dobrá. Totéž se týká i jejich neverbálních projevů. U téměř všech vyučujících byla znatelná snaha o citlivý přístup, žáci byli osobnostně respektováni. Kázeňské problémy v době inspekční návštěvy nebyly zaznamenány, u žáků převládal kladný vztah k výuce i k učitelům.

Při výuce českého jazyka byly podmínky, ve kterých výuka probíhala, hodnoceny jako velmi dobré. Oblasti motivace a hodnocení a oblasti interakce a komunikace byly také hodnoceny velmi dobře. Problematika plánování, přípravy výuky, vzhledem k formálním tematickým plánům, je hodnocena jako průměrná. V oblasti organizace a užitých vyučovacích forem a metod se projevily rezervy ve vnitřní diferenciaci třídy, v malém respektování individuálních potřeb některých žáků, tato problematika je hodnocena jako průměrná.

Shrnutím jednotlivých atributů je úroveň výuky českého jazyka hodnocena jako velmi dobrá.

Skupina společenskovedních předmětů – dějepis a občanská výchova

Byly navštíveny hodiny dějepisu a občanské výchovy přítomných vyučujících v 6. až 9. třídě. Úroveň zhlédnutých hodin byla srovnatelná. Časově tematické plány jsou zpracovány v souladu s osnovami zvolených učebních programů, jimi stanoveného učebního plánu a jsou plněny i po stránce časové.

Výuka dějepisu je přidělena celkem čtyřem vyučujícím, z nichž pouze dva jsou pro výuku předmětu odborně a pedagogicky způsobilí, přesto kvalita pedagogické práce v hospitovaných hodinách byla na dobré úrovni. Občanskou výchovu vyučuje v jedenácti třídách celkem deset učitelů, předmět byl zadán především třídním učitelům. Jediný učitel s úplnou pedagogickou a

odbornou způsobilostí v tomto předmětu je vytižen v jiných předmětech. Kvalita výuky v daném předmětu nebyla zcela vyrovnaná, projevíly rozdíly jak v pojetí předmětu, tak v praktickém plnění tematických plánů a především v motivaci a v metodice práce.

I když má škola dostatek prostoru, výuka probíhala v kmenových třídách. Ne všechny třídy mají pedagogicky podnětné prostředí, vyučující podle potřeb a možností do hodiny přinášejí potřebné didaktické materiály, splnění psychohygienických zásad je problematické především díky nižší kvalitě a různorodé skladbě nábytku. Výuka sledovaného předmětu je dostatečně zajištěna odpovídajícím fondem učebnic, učebních textů, názornými didaktickými pomůckami. Až na audiovizuální techniku byly mnohé z nich použity. V hodinách převažovala tradiční frontální organizace výuky, individuálních úkolů a samostatné práce pro jednotlivé žáky byly zadány jen sporadicky. Na počátku vyučovacího procesu byly stanoveny jasné a srozumitelné cíle vyučovacích hodin. Při výuce byly aplikovány především metody výkladové, podpořené ukázkami z učebnic a dalších materiálů. V úvodních částech hodin učitelé využívali většinou metody frontálního orientačního opakování, i když ani individuální zkoušení nebylo výjimkou. Nové učivo, pokud bylo vysvětlováno, bylo vedeno především formou výkladu či řízeného dialogu, kontinuálně navazovalo na předcházející, dosud probranou látku a bylo vysvětlováno jasně a srozumitelně. Hodiny dějepisu byly pestré po obsahové stránce. Zdlouhavostí a jednostranností trpěly více hodiny občanské výchovy, projevila se metodická i odborná nezkušenost vyučujících. Poměrně malý prostor byl vytvořen pro individuální, párovou nebo skupinovou práci. Žáci měli příležitost prezentovat výsledky své práce, ne vždy jim byla nabídnuta motivující problematika nebo byl připraven dostatečný prostor k vyjádření vlastních názorů.

V závěru učitelé až na výjimky provedli shrnutí probraného učiva, v mnoha hodinách byl zadán námět k domácí přípravě. Čas byl dostatečně využit, činnosti byly proporčně rozloženy, i když stanovené cíle nebyly úplně dosaženy. Žáci byli aktivizováni a motivováni především praktičností učiva a osobními prožitky. Didaktické zásady byly vcelku respektovány, rezervy se projevíly v uplatnění principu názornosti v oblasti pojmosloví a systematice předmětů.

Osobnost a individualitu žáků učitelé plně respektovali. Komunikace vyučujících, pohotovost a kvalita ústního i písemného projevu pedagogů byly na velmi dobré úrovni. Všichni vyučující měli citlivý přístup k žákům, žádné kázeňské problémy v době návštěvy hodin nebyly zaznamenány, převládala pozitivní vztah k výuce.

Při výuce předmětů dějepis a občanská výchova byly podmínky, ve kterých výuka probíhala, hodnoceny jako průměrné, problémem se jeví personální obsazení obou předmětů. Oblast plánování, přípravy výuky je hodnocena jako velmi dobrá, stejně jako oblast motivace a hodnocení. Co se týká organizace, užitých vyučovacích forem a metod převládalo frontální vyučování, neprojevila se snaha o individualizaci a diferencovaný přístup ke specifickým skupinám žáků. Tato problematika je hodnocena jako průměrná. Stejně je hodnocena i oblast interakce a komunikace, kde se projevil menší prostor pro diskusi a rozvoj řečnických dovedností žáků.

Shrnutím jednotlivých atributů je úroveň výuky dějepisu a občanské výchovy hodnocena jako průměrná.

Přírodopis, zeměpis, vlastivěda, prvouka

Hospitace se uskutečnily v pěti hodinách vlastivědy, ve dvou hodinách zeměpisu a přírodopisu a v jedné hodině prvouky, celkem u osmi vyučujících jak na nižším, tak na vyšším stupni základní školy.

Každý učitel má pro předměty a ročníky, ve kterých vyučuje, zpracovány tematické plány. V nich je vyznačen obsah učiva tak, aby odpovídal možnostem žáků a sledoval cíle obou

vzdělávacích programů. Časová dotace ve sledovaných předmětech je v souladu se schváleným učebním plánem. Pro žáky se specifickými poruchami učení jsou zpracovány individuální plány. Pečlivá bezprostřední příprava pedagogů na výuku se projevila v promyšlené stavbě hodin, v účelném použití pomůcek a didaktické techniky ve čtyřech hodinách. O dlouhodobé přípravě svědčí jejich velmi dobré metodické i odborné zvládnutí problematiky, a to i v předmětech, které nebyly oborem jejich vysokoškolského studia.

Jedna vyučující vlastivědy a jedna vyučující prvouky nespĺňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti pro výuku na 1. stupni, jedna vyučující splňuje předpoklady odborné a pedagogické způsobilosti pro učitelství na 2. stupni základní školy s aprobací pro jiné předměty. Tyto posledně uvedené skutečnosti se přesto neprojevují v kvalitě pedagogické práce. Výuce vlastivědy, prvouky, přírodopisu a zeměpisu slouží jednak běžné školní třídy s poměrně bohatou nástěnnou výzdobou (včetně žákovských výtvarných prací) i odborná učebna přírodopisu se starším nábytkem, z nichž je vedle standardní audiovizuální techniky (TV, video, magnetofon, zpětný projektor) dostatečně vybavena i funkčními pomůckami. K dispozici je (až na chybějící učebnici přírodopisu pro žáky devátého ročníku a již silně opotřebené vlastivědné mapky České republiky) dostatek nových aktuálních učebnic, školních zeměpisných atlasů, pracovních listů a pracovních sešitů. Psychohygienické podmínky výuky, která je v rozvrhu vyváženě rozvržena, nejsou ve všech třídách zcela vyhovující (i při větší únavě žáků není optimálně využíváno relaxačních chviliek, a to zejména na 2. stupni).

Vyučovací jednotky byly strukturovány a organizovány vždy s ohledem na věk a mentalitu žáků. Úroveň vzdělávacích cílů byla zvolena a přizpůsobena tak, aby respektovala rovněž možnosti žáků s poruchami učení. Tomu odpovídal i výběr a sled informací umožňující žákům osvojovat si je a začleňovat do kontextu již nabytých znalostí a každodenních vlastních životních zkušeností. Vedle běžných učebnic a příruček byly využívány i další zdroje informací - publikace encyklopedického charakteru, slovníky, textové a obrazové materiály připravené svépomocí. Ve všech sledovaných hodinách byly uplatňovány téměř výlučně dialogické metody podporující aktivitu a dávající dostatek prostoru k projevu samotných žáků, docházelo ke střídání forem práce - od individuálních činností přes rozhovory ve dvojicích až ke kooperaci v rámci skupin. Výuka byla zpestřována hrami s prvky soutěže. K žákům se specifickými poruchami učení byl volen individuální přístup vyznačující se preferencí ústního projevu, zvláštními redukovánými písemnostmi, rozložením složitějších úloh na více jednoduchých apod.

Vstupní motivace v úvodu hospitovaných hodin měla různé podoby: seznámení s programem hodiny, prověření znalosti minulého učiva, upoutání pozornosti navozením problému. V dalším průběhu vyučování byli žáci motivováni zábavným nebo zajímavým obsahem učiva, využíváním poznatků z jiných předmětů. Integrovanou součástí výuky bylo prověřování znalostí a dovedností, což ovšem žáci přijímali jako něco zcela přirozeného, nikoli jako „klasické“ zkoušení. Přispívalo k tomu i vesměs pozitivní hodnocení, korekce chyb prováděná s pedagogickým taktem a návod, jak se příštích možných chyb vyvarovat. U žáků se specifickou poruchou učení je při klasifikaci přihlíženo k jejich konkrétním problémům.

Ve všech hospitovaných hodinách sledovaných předmětů byla zaznamenána příznivá pracovní atmosféra, dobře fungující interakce a komunikace, žáci byli ukázněni a pozorní. Pozitivní odezva na straně žáků byla výsledkem zejména vlídného a zdvořilého přístupu učitelů, jejichž vlastní projev byl zároveň dostatečně výrazný a dominantní. Díky zvoleným vyučovacím metodám měli žáci značný prostor k tomu, aby se sami aktivně projevovali, čehož také většinou využívali.

Dílčí kázeňské problémy byly zaznamenány pouze v jedné hodině vlastivědy, a to u vyučující s velmi krátkou dobou pedagogické praxe.

Přírodopisné, zeměpisné a vlastivědné schopnosti žáků jsou dále rozvíjeny účastí v soutěžích

a olympiádách. Škola organizuje rovněž vlastivědné a regionální vycházky.

Při výuce sledovaných předmětů byly podmínky, ve kterých výuka probíhala, hodnoceny jako velmi dobré. Také oblast motivace a hodnocení a oblasti interakce a komunikace byla hodnocena velmi dobře. Totéž se týká oblasti organizace, užitých vyučovacích forem a metod, problematiky plánování a přípravy výuky, a to především pro pečlivou přípravu většiny hodin.

Souhrnně je kvalita výuky vlastivědy, prvouky, přírodopisu a zeměpisu hodnocena jako velmi dobrá.

Hodnocení kvality vzdělávání

Celkově je kvalita vzdělávání ve sledovaných předmětech hodnocena jako velmi dobrá.

HODNOCENÍ KVALITY VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ ČINNOSTI ŠKOLNÍ DRUŽINY

Školní družina má čtyři oddělení s celkovým počtem 88 zapsaných žáků, navštěvují ji žáci především prvních až třetích tříd a několik dětí čtvrtých ročníků. Rozsah denního provozu družiny je stanoven od 6:30 – 7:45 a od 11:40 – 16:00 hodin. Provoz je zabezpečen čtyřmi vychovatelkami, z nichž tři mají odbornou a pedagogickou způsobilost pro práci ve školní družině. Jejich pracovní úvazek je 75%, tj. 21 hodin, u jedné 45%, 12 hodin.

Družina je umístěna v druhém poschodí školy, každé oddělení má svou vlastní dostatečně velkou místnost, která poskytuje velmi dobré podmínky pro veškeré mimoškolní aktivity. Třídy působí estetickým dojmem, jsou bezpečné, s odpovídajícím hygienickým zázemím. Materiálně je družina velmi dobře vybavena pro rekreativní i různorodou zájmovou činnost, v každé učebně mají vychovatelky i děti počítač s velkou zásobou her a výukovými programy k procvičování učiva. K dalším využívaným školním prostorům patří tělocvična, učebna výpočetní techniky, venkovní hřiště a školní zahrada. Pitný režim je celodenně zajištěn.

Je vypracován celoroční plán školní družiny, který stanovuje hlavní náplně činností podle tří ročních období. Práce ŠD vychází z kalendáře tradičních a aktuálních akcí družiny i školy, zahrnuje především odpočinkové a zájmové aktivity. Rozborem výkazů a týdenních plánů bylo zjištěno, že režim dne je vyvážený, zvýšená pozornost je věnována výtvarným a manuálním aktivitám, dále zájmům a rekreativnímu pobytu v přírodě. Vnitřní řád školní družiny je funkční, poskytuje dostatečný rámec pro provoz, žáci i rodiče s ním byli seznámeni na počátku školního roku. Dokumentace je vedena přehledně a funkčně v souladu s § 9 vyhlášky MŠMT ČR č. 87/1992 Sb., o školních družinách a školních klubech. Obecně závazná vyhláška Města Havířova o příspěvku na částečnou úhradu neinvestičních nákladů ŠD čj. 3/98/OSŠZ ze dne 1. 5. 1998 stanovila výši příspěvku ve výši 150,- Kč na první dítě, 75,- Kč na další dítě. Platba je prováděna bezhotovostně. Tato vybraná částka je dána škole k pokrytí mezd vychovatelek, na nákup pomůcek, hraček a spotřebního materiálu pro ŠD. Konkrétní využití této částky v loňském roce je hodnoceno jako efektivní.

Vedením školní družiny byl pověřen současný zástupce ředitele školy. Vzhledem k tomu, že nevykonává v družině žádnou přímou vzdělávací ani výchovnou činnost, spočívá náplň jeho práce pouze v řízení a kontrole vychovatelek. Z toho hlediska chybí přímý kontakt vychovatelek se školou, i tok informací je mezi školou a nimi pouze zprostředkovaný.

V době konání inspekce proběhlo ve všech odděleních motivované zaměstnání, které metodami i formami práce odpovídalo požadavkům specifčnosti pedagogiky volného času.

Projevila se ukázněnost a zájem dětí pro dané činnosti, které rozvíjely především jejich fantazii, tvořivost, komunikaci a samostatný verbální projev. Příprava na vyučování spočívala hlavně v pestrých formách didaktických her, práce s literaturou a na počítačích. Vztahy mezi vychovatelkami a žáky byly vstřícné a přátelské, bylo vytvořeno pozitivní komunikační prostředí s akceptovanými pravidly jednání.

Celkové hodnocení podmínek, kvality řízení a organizace výchovně vzdělávací činnosti školní družiny.

Celkově jsou podmínky, organizace a průběh výchovně vzdělávací činnosti hodnoceny jako velmi dobré. Prostorové podmínky školní družiny jsou velmi dobré, učebny jsou vkusné a velmi dobře vybavené pomůckami a hračkami. Provoz školní družiny je po personální i materiální stránce kvalitně zajištěn, výchovně vzdělávací činnost je plánována, její zaměření vychází z daných podmínek. Kvalita řízení je vzhledem k nejasným řídicím strukturám a malém podílu vychovatelek na vedení školy hodnocena jako pouze vyhovující. Shrnutím všech atributů je hodnocení kvality výchovně vzdělávací činnosti školní družiny velmi dobré.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Škola má vytvořen ucelený systém plánů. Je jednoznačně formulován Výhledový plán činnosti na léta 1999 – 2005, výsledky dílčích analýz podmínek a potřeb školy jsou vřazeny do střednědobého plánu Perspektivní plán rozvoje školy do roku 2002. V něm jsou obsaženy úkoly směřující do výchovně vzdělávací oblasti, k celkovému zaměření školy a týkající se také problémů materiálně-technických podmínek školy. Pro daný školní rok byl vytvořen Časový harmonogram práce školy ve školním roce 2000/2001, jsou v něm stanoveny akce, očekávané události, zodpovědnosti i termíny plnění. Z analýzy plánu je zřejmé, že plánování je pojato jako celek, cíle jsou stanoveny především v oblasti organizace a podmínek výuky, méně se již dotýkají obsahu vzdělávání. Není zahrnuta ani problematika výchovně vzdělávací práce, především metod a forem výuky, kvalifikace, vzdělávání učitelů, sledování kvality jejich práce. Z podrobného ročního plánu vycházejí krátkodobé týdenní plány zajišťující operativní práci a kontakt daných subjektů. V plánech jsou zohledňovány připomínky předmětových komisí, dalších poradních orgánů a sdružení. Učitelům je umožněn vstup do přípravy především na počátku přípravného týdne. Veřejnost je seznamována se záměry školy prostřednictvím schůzek a konzultací. Rada školy není ustavena, od května 1999 bylo zřízeno Občanské sdružení při ZŠ Na Nábřeží, v jehož vedení jsou dva zástupci školy a tři zástupci rodičů.

Výuka probíhá v 1. – 3. a 6. – 8. ročníku podle vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 844/96-2 včetně úprav a doplňků schválených MŠMT ČR dne 25. 8. 1998 pod čj. 25 018/98-22. V osmi třídách 4., 5. a 9. ročníku probíhá výuka podle vzdělávacího programu Obecná škola čj. 12035/97-20. Škola od školního roku 1998/99 přechází od vzdělávacího programu Obecná škola k programu Základní škola, cyklus změny bude ukončen v následujícím školním roce. Učební plán školy je z hlediska časových dotací jednotlivým předmětům v daných třídách dodržen. Poněkud problematické se jeví nepravidelné a nevyvážené rozvržení časové dotace určené pro volitelné předměty od 7. do 9. ročníku. Tematické plány učiva jsou ve sledovaných předmětech zpracovány podle osnov a pro všechny předměty. Slouží všem třídám v ročníku, chybí jim adresnost vůči jednotlivým žákům a specifickým

podmínkám tříd, např. žáků s SPU (specifickými poruchami učení), dětí cizinců apod. Individuální volba vzdělávacích aktivit formou volitelných a nepovinných předmětů je pro žáky prakticky uzavřena. V každém ročníku je dán jediný předmět, který musí navštěvovat všichni žáci bez možnosti dalšího výběru: v 7. ročníku přírodopisná praktika, v 8. ročníku rýsování a technické kreslení, v 9. ročníku literární výchova. V letošním školním roce nejsou vyučovány žádné nepovinné předměty. Jediná individuální volba je žákům umožněna výběrem z 32 zájmových kroužků. Do 8. ročníku byl rozhodnutím ŘŠ vřazen dospělý občan, který si v kurzu doplňuje základní vzdělání.

Pro 54 žáků byly vytvořeny individuální učební plány, reedukace neprobíhají. Spolupráce s institucemi, které se zabývají zdravotní stránkou žáků je dobrá, dokumentace o žácích je doložena potřebným vyšetřením.

Plánování je vzhledem k nevyváženosti učebních plánů a nedostatečné nabídce volitelných předmětů pouze vyhovující. Rezervy jsou i v individuální práci s žáky s SPU.

Organizování

Užší vedení školy je tvořeno ředitelem školy a jeho zástupcem. Ředitel působí ve funkci od února 1993, vykazuje 39 let praxe. Do oblasti jeho řízení patří problematika správy a provozu školy. Rozhodovací kompetence zástupce ŘŠ jsou stanoveny v problematice organizace výuky, režimu školy, vykonává i funkci vedoucího školní družiny. Škola má ucelený organizační řád, je stanoven systém poradních orgánů, podřízenosti a vzájemné zastupitelnosti pracovníků, kompetencí, práv a povinností jednotlivých vedoucích pracovníků, zásady řízení školy a principy hodnocení pracovníků.

Vedení školy se opírá o měsíční pravidelná jednání rozšířeného vedení školy, účinně využívá spolupráci s poradními orgány, zejména s pedagogickou radou, s výchovnou poradkyní, s metodickými orgány a třídními učiteli. Výchovným poradenstvím je pověřena zkušená pedagožka, od září 2000 zahájila speciální kvalifikační studium.

Povinná dokumentace školy je vedena ve stanoveném rozsahu a stanovenou formou. Vyučování probíhá podle rozvrhu, který odpovídá zásadám psychohygieny. Dělená výuka je pouze v cizích jazycích.

Informovanost pracovníků školy je zajišťována konáním pravidelných pedagogických a provozních porad, operativních schůzek a prostřednictvím informačních nástěnek. Škola je v uzlových místech propojena softwarovým informačním systémem, který svými moduly zabezpečuje a kontroluje chod školy, organizaci vyučování, interní informovanost zaměstnanců v oblasti výchovy a vzdělání. Pracovníci školy mají zajištěn přístup ke všem potřebným informacím, ochrana osobních dat zaměstnanců i žáků je zajištěna.

Vnější informační systém je založen na pravidelných třídních schůzkách či konzultacích s rodiči, na individuálním kontaktu třídních učitelů a učitelů s rodiči. Škola pořádá tradiční akce, celoškolské soutěže sportovního a kulturního rázu, vydává časopis Školní svět. Žáci se zúčastňují soutěží města, tělovýchovných organizací a dalších institucí. Mezi největší úspěchy v loňském školním roce patřilo umístění dvou žáků v regionálním kole fyzikální olympiády.

Výroční zpráva o činnosti školy je v zásadě zpracována v souladu s právní normou. Má analytický charakter, může být pro pracovníky, žáky školy, tak pro veřejnost zdrojem informací o aktuálním stavu školy.

Organizace výchovně vzdělávacího procesu probíhá podle pravidel, která i když umožňují řediteli funkční řízení, neodpovídají velikosti školy především na úrovni zastoupení některých skupin zaměstnanců ve vedení školy (absence druhého ZŘŠ pro metodickou práci a vedoucího školní družiny určeného z řad vychovatelů). Organizování výchovně vzdělávacího procesu je hodnoceno jako průměrné.

Vedení a motivování pracovníků

Ředitel reaguje na nové podněty ve výchově a vzdělávání, snaží se je realizovat v praxi. Jeho řídicí práce se blíží k demokraticko-liberálnímu stylu vedení, používá nástroje operativního charakteru jak v osobních kontaktech, tak účelným využíváním vnitřních informačních systémů. Respektuje připomínky sboru, řadu podnětů a následných rozhodnutí konkretizuje a objasňuje v metodických pokynech.

Věkové složení pedagogického sboru, svědčící o probíhající generační výměně, je velmi příznivé, neboť 86% vyučujících je ve věku do 45 let, na druhou stranu čtyři učitelé - tj. 10%, jsou již důchodového věku a přesluhují.

Týdně je vyučováno 695 hodin, z nichž učitelé s odbornou a pedagogickou způsobilostí pro daný předmět učí 525 hodin, tj. 75,5%. K předmětům, které jsou vyučovány bez příslušné odborné a pedagogické způsobilosti patří anglický a německý jazyk a rodinná výchova. Naopak výuka v 1. až 4. třídách a předměty, jako jsou český jazyk, matematika, přírodopis, chemie, fyzika, hudební a výtvarná výchova, vyučují pouze učitelé s úplnou odbornou a pedagogickou způsobilostí.

Ve škole jsou vytvořeny podmínky pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, učitelé se především zúčastňují cyklických i jednorázových externích vzdělávacích akcí a školení. Komplexní systém dalšího vzdělávání všech zaměstnanců školy není vypracován, projevila se především potřeba věnovat metodickou péči nekvalifikovaným nebo méně zkušeným učitelům.

Ve škole je vytvořen systém stimulování a hodnocení pracovníků, jsou stanovena snadno kontrolovatelná kritéria. Hodnocení a přehodnocování osobních a zvláštních příplatků probíhá v ročních intervalech a při rozbořech hodin.

Vedení a motivování pracovníků je hodnoceno jako velmi dobré.

Kontrolní mechanismy

Je stanoven rámcový Plán hospitační a kontrolní činnosti na školní rok 2000/2001 pro oba vedoucí pracovníky. Kontrolní činnost vedení školy je dána plánem práce školy a stanovených priorit daného období. Vedení školy se především zaměřuje na kvalitu práce pedagogických pracovníků, výkaznictví a vedení pedagogické dokumentace, na kontroly hospodaření, dodržování zásad bezpečnosti práce a požární ochrany. Oproti loňskému školnímu roku byla letos k prioritám zařazena i hospitační činnost.

Kontrola výchovně vzdělávacích výsledků školy, tříd a jednotlivých žáků je prováděna formou prověřovacích prací, rozbořem dosažených výsledků a klasifikace žáků. Součástí kontroly je i hodnocení úspěšností žáků v přijímacím řízení, v soutěžích, ve studiu na středních školách. Jiné znalostní nebo výkonnostní srovnávací testy mezi školami nejsou prováděny. Škola má vlastní vnitřní klasifikační řád, který byl vypracován ve shodě s vyhláškou MŠMT ČR č. 291/1991 Sb., o základní škole.

Kontrolní mechanismy jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Hodnocení kvality řízení

Řízení školy je systematické a funkční, má stanovená pravidla, která jsou pracovníky školy akceptována.

ČŠI hodnotí kvalitu řízení jako průměrnou.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Výhledový plán činnosti na léta 1999 – 2002 (2005), Perspektivní plán rozvoje školy do roku 2002, Časový harmonogram práce školy ve školním roce 2000/2001, týdenní plány práce
- Výkaz o ZŠ k 30. 9. 2000, Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení, čj. ŠÚ-99-opr-1/ZŠ-60, Školský úřad Karviná ze dne 1.1.1999
- třídní knihy, třídní výkazy, katalogové listy, žákovské knihy
- Plán hospitační a kontrolní činnosti, hospitační záznamy
- Řád školy ze dne 1.9.1999
- záznamy z porad, zápisy pedagogických rad, záznamy metodických orgánů
- personální dokumentace pedagogických pracovníků školy
- Učební plány současných 6. – 9. ročníků (1997/98 – 2000/2001)
- Rozvrhy hodin, tematické plány pro rok 2000/2001
- Podkladová inspekční dokumentace vyplněná ředitelem školy
- Výroční zpráva o činnosti základní školy za školní rok 1999/2000
- Rozhodnutí ředitele školy za školní rok 2000/2001
- Evidenční list dětí, účastníků řízení v Pobytovém středisku Havířov – Dolní Suchá

ZÁVĚR

Výuka probíhá ve shodě s učebními osnovami vzdělávacích programů Obecná škola a Základní škola. Kvalita řízení školy je hodnocena jako průměrná. Výsledná kvalita vzdělávání ve sledovaných předmětech a kvalita výchovně vzdělávací práce ve školní družině jsou hodnoceny jako velmi dobré.

V průběhu inspekční činnosti nebylo zjištěno neefektivní čerpání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu.

Na základě výše uvedených skutečností lze konstatovat, že škola má vytvořené podmínky pro plynulou a úspěšnou práci a celkově je hodnocena stupněm velmi dobře.

Pozitiva

- Škola vyniká příznivým věkovým složením pedagogického sboru, vysoké procento pedagogických pracovníků je odborně a pedagogicky způsobilé pro výuku na ZŠ.

Negativa

- Není vytvořena koncepce vzdělávání žáků pro celý cyklus (1. stupeň, 2. stupeň).

- Žákům není umožněna individuální volba vlastní profilace, v 7., 8. a v 9. ročníku je jim dán pouze jeden volitelný předmět, nemají žádný nepovinný předmět.
- Žáci devátých ročníků nemají k dispozici učebnici přírodopisu.

Doporučení

- Vytvořit koncepci vzdělávání určením obsahu a časové dotace výuky jednotlivým předmětům pro celý cyklus v 1. – 5. ročníku, 6. – 9. ročníku.
- Věnovat zvýšenou individuální péči žákům s SPU přímo v hodinách, zavést reedukaci.
- Určit ve školní družině vedoucího z řad vychovatelů.
- Rozšířit vedení školy o dalšího zástupce ředitele školy (s převážně metodickou činností), vedoucího školní družiny, případně druhého výchovného poradce.
- Další vzdělávání pedagogických pracovníků zaměřit na problematiku metodiky a vyučovacích forem.
- V práci metodických orgánů se zaměřit na vedení nekvalifikovaných nebo méně zkušených učitelů.
- Ve větší míře využívat relaxační chvílky, a to zejména na 2. stupni.
- Žákům čtvrtých a pátých ročníků obnovit vlastivědné mapky České republiky.
- Kabinet zeměpisu doplnit o aktuální nástěnné mapy (Evropa, Asie, Svět...).

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Šárka Hanušová	Šárka Hanušová v.r.
Členové týmu	Mgr. Václav Leikep	Václav Leikep v.r.

V Karviné dne 26. února 2001

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 26. února 2001

Ředitel školy

Razítko

Podpis

Mgr. Josef Běhan

Josef Běhan v.r.

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnoticí stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Průměrný	Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň
Pouze vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
OÚ Karviná, referát školství	5. 3. 2001	143 64/01-5096
Statutární město Havířov	5. 3. 2001	143 65/01-5096

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Nebyly vzneseny.